

POSTANOWIENIE

Dnia 6 lipca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Iwulski

w sprawie z powództwa B. K.
przeciwko Ł.S. prowadzącemu działalność gospodarczą pod firmą [...] Centrum
Nauczania Języków Obcych [...] w .
o odszkodowanie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 6 lipca 2022 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego w B.
z dnia 26 sierpnia 2021 r., sygn. akt V Pa [...],

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i
zasądza od powoda na rzecz pozwanego tytułem zwrotu kosztów
postępowania kasacyjnego kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 26 sierpnia 2021 r., V Pa [...] Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w B. oddalił apelację powoda B.K. od wyroku z dnia 23 marca 2021 r., VI P [...], Sądu Rejonowego w B. oddalającego powództwo o przywrócenie do pracy.

W skardze kasacyjnej powód zarzucił naruszenie: 1) art. 367 § 3 zdanie pierwsze k.p.c.; 2) art. 382 w związku z art. 233 § 1, w związku z art. 241, w związku z art. 2432 k.p.c.; 3) art. 387 § 21 pkt 1 k.p.c.; 4. art. 56 w związku z art. 30 § 4 k.p.

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący uzasadnił nieważnością postępowania z uwagi na sprzeczność składu orzekającego z przepisami prawa (art. 379 pkt 4 k.p.c.), bowiem Sąd odwoławczy procedował w składzie jednego sędziego, a nie w składzie trzech sędziów; a także z powodu pozbawienia powoda możliwości obrony jego praw (art. 379 pkt 5 k.p.c.), gdyż Sąd drugiej instancji zaniechał rozważenia zasadności wniosków dowodowych złożonych przez skarżącego. Skarżący podniósł także, że Sąd Okręgowy wydał orzeczenie z oczywistym naruszeniem przepisów prawa materialnego wskazanych w podstawie skargi kasacyjnej. W ocenie powoda, wykazał on w toku postępowania, że jego żądanie związane z nieuzasadnionym i sprzecznym z przepisami ustawy rozwiązaniem umowy o pracę, zasługiwało na uwzględnienie, zaś pozwany nie zdołał wykazać, że przyczyny wskazane w dokumencie rozwiązania umowy o pracę okazały się prawdziwe.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwany wniósł o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania, a w przypadku jej przyjęcia, o oddalenie skargi kasacyjnej oraz w obu przypadkach zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów procesu według norm przepisanych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach "przedsądu" bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być

osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

W art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c. normującym przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej z powodu nieważności postępowania, chodzi o nieważność przed sądem drugiej instancji, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę z urzędu (art. 398¹³ § 1 k.p.c.). Uzasadniając zarzut nieważności postępowania dotyczący nieprawidłowego składu sądu drugiej instancji (art. 379 pkt 4 k.p.c.) skarżący stwierdził, że w sprawie nie mógł mieć zastosowania art. 15zzs1 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (jednolity tekst: Dz.U. 2020 r., poz. 1842 ze zm.), który zezwala na rozpoznawanie spraw przez sąd pierwszej i drugiej instancji w składzie jednego sędziego w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 oraz w ciągu roku od odwołania ostatniego z nich. Przepis ten wszedł bowiem w życie z dniem 3 lipca 2021 r., a zatem w momencie, gdy w niniejszej sprawie toczyło się już postępowanie apelacyjne.

Powoływana przez skarżącego przesłanka nie może zostać uwzględniona. Należy w tej materii zwrócić uwagę na treść postanowienia z dnia 29 kwietnia 2022 r., III CZP 77/22 (LEX nr 3361825), którym Sąd Najwyższy odmówił podjęcia uchwały w przedmiocie pytania prawnego przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Katowicach postanowieniem z dnia 21 października 2021 r., IV Ca 311/21, "Czy art. 15zzs1 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych w brzmieniu ustalonym ustawą z dnia 28 maja 2021 r., o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2021 r., poz. 1090) zmieniający skład sądu rozpoznającego sprawę z trzech sędziów na skład jednego sędziego oraz upoważniający prezesa sądu do zarządzenia rozpoznania sprawy w dotychczasowym składzie, ma zastosowanie do spraw wszczętych przed wejściem w życie tej ustawy i co do których wyznaczony już został skład trzech sędziów?"

W uzasadnieniu tego postanowienia Sąd Najwyższy stwierdził, że nie ma przeszkód, aby w sytuacji opisanej przez składający pytanie Sąd Okręgowy stosować art. 15z§1 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. Sąd Najwyższy odwołał się przy tym do uzasadnienia nowelizacji, w którym wskazano, że zasadę rozpoznawania spraw przez sąd w składzie jednego sędziego przyjęto ze względu na pogarszającą się w kraju i na świecie sytuację pandemiczną, grożącą paraliżem wymiaru sprawiedliwości i naruszeniem prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki oraz zagrażającą bezpieczeństwu uczestników postępowania oraz pracowników wymiaru sprawiedliwości. Dostrzeżono bowiem, że trzy osoby zasiadające wspólnie w składzie sądu "stwarzają sobie nawzajem" zagrożenie epidemiologiczne. Z drugiej strony uznano, że nie ma znaczenia, czy w sprawie orzeka jeden czy trzech sędziów, i że nie ma obiektywnych oraz sprawdzalnych danych pozwalających na przyjęcie, iż wyrok wydany w składzie jednego sędziego jest mniej sprawiedliwy niż wydany w poszerzonym składzie, czy też że sprawa została mniej wnikliwie zbadana przez jednego sędziego niż trzech. Z tych samych przyczyn przyjęto, że przepisy zmieniające skład z wieloosobowego na jednoosobowy powinny dotyczyć również postępowań w toku, z zastrzeżeniem, że sprawa pozostanie w referacie sędziego sprawozdawcy, który stanie się przewodniczącym. Podkreślono przy tym, że podjęcie ekstraordynaryjnych środków ma na celu nie tyle usprawnienie, co zagwarantowanie pracy sądów w ciężkim dla wszystkich okresie zwalczania COVID-19. Sąd Najwyższy podkreślił przy tym, że tak określone cele są - z punktu widzenia wartości chronionych przez art. 31 i art. 68 Konstytucji RP (w tym zdrowia) - celami w pełni legitymowanymi (z zastrzeżeniem wymagania proporcjonalności) i korelują np. z ciążącym na pracodawcy obowiązkiem zapewnienia pracownikom bezpiecznych i higienicznych warunków pracy.

Bliższa analiza uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie pozwala przyjąć także, że w sprawie doszło do nieważności postępowania z powodu pozbawienia powoda możliwości obrony jego praw (art. 379 pkt 5 k.p.c.). W orzecznictwie, na gruncie art. 379 pkt 5 k.p.c., zostało już wyjaśnione, że pozbawienie możliwości obrony swych praw zachodzi, jeżeli z powodu wadliwości procesowych sądu lub strony przeciwnej, będących skutkiem

naruszenia konkretnych przepisów Kodeksu postępowania cywilnego, których nie można było usunąć przed wydaniem orzeczenia w danej instancji, strona nie mogła - wbrew swej woli - brać i nie brała udziału w postępowaniu lub jego istotnej części (por.m.in. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 10 maja 1974 r., II CR 155/74, OSPiKA 1975 nr 3, poz. 66; z dnia 6 marca 1998 r., III CKN 34/98, Prokuratura i Prawo 1999 nr 5, poz. 41 - dodatek; z dnia 28 listopada 2002 r., II CKN 399/01, z dnia 22 maja 2014 r., IV CSK 545/13, i z dnia 20 lutego 2020 r., I PK 249/18, niepublikowany). Jeśli strona miała możliwość przedstawienia swoich twierdzeń i wniosków oraz odpowiedzi na twierdzenia i wnioski strony przeciwnej, nie zachodzi nieważność postępowania, choćby sąd, działając z rażącym naruszeniem prawa, pominął te twierdzenia czy wnioski lub błędnie ocenił materiał dowodowy i nieodpowiednio zastosował prawo materialne (np. art. 5 k.c.) - zachodzi ewentualnie inne uchybienie procesowe, które mogło mieć wpływ na treść rozstrzygnięcia, a nie pozbawienie strony możliwości działania (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 16 kwietnia 2014 r., V CSK 285/13, LEX nr 1486992; 18 marca 2014 r., II PK 256/12, LEX nr 1448393; 8 października 2009 r., II CSK 153/09, LEX nr 553674; 24 września 2009 r., II PK 78/09, LEX nr 558307; 5 czerwca 2009 r., I PK 19/09, LEX nr 519171; 3 czerwca 2009 r., IV CSK 96/09, LEX nr 511990; 10 września 1999 r., II UKN 101/99, OSNAPiUS 2000/23, poz. 871; 24 listopada 1998 r., I CKN 282/98, LEX nr 416164; 19 listopada 1997 r., I PKN 377/97, OSNAPiUS 1998 nr 17, poz. 509).

Nie jest także uzasadnione przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na oczywistą zasadność skargi. Odnosząc się do przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., należy zauważyć, że w świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika ona zwykle z oczywistego, widocznego *prima facie* naruszenia przepisów prawa polegającego na sprzeczności wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji. Nie chodzi zatem o takie naruszenie prawa, które może stanowić podstawę skargi w rozumieniu art. 398³ k.p.c., lecz o naruszenie kwalifikowane (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109; z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494; z dnia 17 października

2001 r., I PKN 157/01, OSNAPiUS 2003 nr 18, poz. 437; z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616). Jeżeli przesłanką wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania miałyby być okoliczność, że skarga jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁴ § 1 w związku z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), skarżący powinien w uzasadnieniu wniosku zawrzeć wywód prawny wskazujący, w czym wyraża się ta "oczywistość" i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia, koncentrując się na wykazaniu kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274).

Skarżący nie spełnił opisanych oczekiwań co do wymagań konstrukcyjnych skargi kasacyjnej. Przede wszystkim nie wskazał, jaki przepis został w sposób oczywisty naruszony przez Sąd drugiej instancji, a jak stwierdzono wyżej, skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., gdy w sprawie doszło do kwalifikowanego, oczywistego naruszenia przepisu prawa - jasnego i jednoznacznego, którego i stosowanie nie budzi żadnych wątpliwości. Powołując się na oczywistą zasadność skargi, skarżący ograniczył się natomiast do odwołania do podstaw skargi kasacyjnej. Uszło uwagi skarżącego, że przytoczenie podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienie (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.) oraz wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania wraz z uzasadnieniem (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), stanowią dwa odmienne, z uwagi na funkcje, jakie pełnią, niezależne od siebie wymagania skargi kasacyjnej. Skarżący, formułując wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie powinien przedstawić wyodrębniony, samodzielny wywód prawny odnoszący się do wskazanych przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Samo odwołanie się do uzasadnienia podstaw kasacyjnych, bez sformułowania samodzielnej argumentacji zmierzającej do wykazania podanych przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, jest niewystarczające.

Z tych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.). O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c.

[as]